

398 N.CHR.

DE BERG PARNASSUS
GRIEKENLAND

Ze waren gekomen om haar te doden.

De vrouw stond voor de zuilen van de tempel. Ze huiverde in haar dunne gewaad, een eenvoudige tuniek van wit linnen die rond het middel met een riem bijeen werd gehouden. Maar het was niet de kou van voor de zonsopgang die haar verkilde tot op het bot.

Beneden kwam een rivier van vuur de berg op. De fakkelprocessie volgde de met steen geplaveide Heilige Weg, die zigzaggend naar de tempel van Apollo liep. De processie werd begeleid door het lawaai van zwaarden die op schilden sloegen. Dat geluid was afkomstig van een Romeins cohort van vijfhonderd man sterk. De weg kronkelde zich langs reeds lang geleden geplunderde en vervallen monumenten. Alles wat kon branden, was ten prooi gevallen aan het vuur.

Terwijl het schijnsel van het vuur over de ruïnen speelde, gaven de vlammen een flakkerende illusie van betere tijden, een vurige restauratie van voormalige glorie: schatkamers vol goud en edelstenen, legers standbeelden, vervaardigd door de beste beeldhouwers, en een menigte die was samengekomen om de profetische woorden van het orakel aan te horen.

Maar dat alles was verleden tijd.

In de afgelopen eeuw was Delphi geruïneerd, niet alleen door een

invasie van Galliërs en plunderende Thraciërs, maar vooral door verwaarlozing. Er kwamen nog maar weinig mensen voor de wijze woorden van het orakel; af en toe een schaapherder die wilde weten of zijn echtgenote hem wel trouw was, of een zeeman die op zoek was naar een goed omen voordat hij de Golf van Korinthe overstak.

Het was het einde der tijden voor het orakel van Delphi. Na dertig jaar te hebben geprofeteerd, zou ze de laatste zijn die de naam Pythia droeg.

Het laatste orakel van Delphi.

Maar deze last bracht een laatste uitdaging met zich mee.

Pythia draaide zich om naar het oosten, waar de lucht al begon te kleuren.

O, liet Eos, godin van de dageraad, Apollo maar doen opschieten met het inspannen van zijn vier paarden voor zijn zonnewagen...

Een van Pythia's zusters, een jonge acoliet, kwam uit de tempel achter haar. 'Kom met ons mee, meesteres,' smeekte ze. 'Het is nog niet te laat. We kunnen samen met de anderen nog ontsnappen naar de hoger gelegen grotten.'

Geruststellend legde Pythia een hand op de schouder van de jonge vrouw. De afgelopen nacht waren de andere vrouwen gevluht over de ruige heuvels naar de grotten van Dionysus, waar ze veilig zouden zijn. Maar Pythia had hier een plicht te vervullen.

'Er is geen tijd meer voor de laatste profetie, meesteres.'

'Toch moet ik dat doen.'

'Doe het dan nu, voordat het te laat is.'

Pythia wendde zich af. 'We moeten wachten tot de dageraad van de zevende dag. Dat is onze gewoonte.'

Toen de zon de vorige dag was ondergegaan, was Pythia aan de voorbereidingen begonnen. Ze had zich gebaad in de zilveren bron van Kastalia, gedronken uit de bron van Kassotis, en laurierblad verbrand op een marmeren altaar buiten de tempel. Ze had zich nauwkeurig aan het ritueel gehouden, precies zoals de eerste Pythia dat duizend jaar eerder had gedaan.

Alleen was het orakel deze keer niet alleen geweest tijdens de zuiverende handelingen.

Bij haar was een meisje geweest van nog pas twaalf zomers oud.

Een klein wezen met merkwaardig gedrag.

Het kind had naakt in de bronnen gestaan terwijl de volwassen vrouw haar had gewassen en gezalfd. Ze had niets gezegd, ze stond

daar alleen maar met haar arm uitgestrekt en opende en sloot haar hand, alsof ze iets wilde pakken wat alleen zij kon zien. Welke god had het kind zo laten lijden en tegelijkertijd gezegend? Zelfs Apollo kon het niet zijn geweest. En toch hadden de woorden die het kind dertig dagen geleden had gesproken, uitsluitend afkomstig kunnen zijn van een der goden. Deze woorden hadden de vuren die nu op weg waren naar Delphi duidelijk verspreid en opgestookt.

Was het kind maar nooit hiernaartoe gebracht...

Pythia had het best gevonden om Delphi in de vergetelheid te laten verzinken. Ze herinnerde nog wat een van haar voorgangsters had gezegd. Deze vrouw was al eeuwenlang dood, maar ze had een verschrikkelijke profetie uitgesproken.

Keizer Augustus had aan deze zuster gevraagd: 'Waarom is het orakel zo stil geworden?'

En haar zuster had geantwoord: 'Een Hebreeuwse jongen, een god die over de gezegenden regeert, vraagt me dit huis te verlaten...'

Dat was een ware profetie gebleken. De cultus van Christus was steeds belangrijker geworden, had het keizerrijk overrompeld en elke hoop op een terugkeer naar de oude leefwijze de grond in geboord.

En toen was een maand geleden dit merkwaardige meisje naar haar toe gebracht.

Pythia keek weg van de vlammen en naar het adyton, het heilige der heiligen binnen de tempel van Apollo. Binnen wachtte het meisje.

Ze was een wees, afkomstig uit de verafgelegen plaats Chios. In de loop der eeuwen waren er vaker dit soort kinderen hierheen gebracht door mensen die deze last op de zusters wilden afwentelen. De meesten werden weggestuurd. Alleen de beste meisjes mochten blijven, de meisjes die recht van lijf en leden waren, scherpe ogen hadden en nog maagd waren. Apollo zou een minder volmaakt omhulsel van zijn profetische geest niet aanvaarden.

Dus toen dit scharminkel van een meisje naakt werd gepresenteerd op de treden voor de tempel van Apollo, had Pythia haar nauwelijks een blik waardig gekeurd. Het kind had er onverzorgd uitgezien, met klitten in het donkere haar, en geschonden door de pokken. Pythia had aanvoeld dat er ook vanbinnen iets mis was met het meisje. Ze wiegde zichzelf, en ze staarde in de verte zonder echt iets te zien.

Haar beschermers beweerden dat het kind was aangeraakt door de goden. Dat ze wist hoeveel olijven er in een boom hingen door alleen

maar even een blik te werpen, en dat ze met een lichte aanraking kon voorspellen wanneer een ooi zou lammeren.

Toen Pythia dat had gehoord, was haar interesse gewekt. Ze riep het meisje naar zich toe, bij de ingang van de tempel. Het meisje gehoorzaamde, maar ze bewoog zich alsof ze er niet helemaal bij was, alsof de wind haar naar boven blies. Pythia had haar bij de hand gepakt en naast zich neer getrokken op de treden.

‘Hoe heet je?’ vroeg ze het magere meisje.

‘Ze heet Anthea,’ antwoordde een van haar beschermers beneden.

Pythia hield haar blik op het kind gericht. ‘Anthea, weet je waarom je hierheen bent gebracht?’

‘Uw huis is leeg,’ mompelde het meisje uiteindelijk met neergeslagen blik.

In elk geval kon ze praten. Pythia keek achterom, de tempel in. Het haardvuur brandde in het midden van de centrale ruimte. Die was inderdaad verlaten, maar de gemompelde woorden van het kind leken een diepere betekenis te hebben.

Misschien lag het aan haar manier van doen. Ze gedroeg zich merkwaardig afstandelijk, alsof ze met één been in deze wereld stond, en met het andere ergens ver weg.

‘U bent oud. U gaat gauw dood.’

Beneden vermaande haar beschermer haar, maar Pythia zei zachtjes: ‘We moeten allemaal ooit sterven, Anthea. Zo gaat dat in de wereld.’

Ze schudde haar hoofd. ‘De Hebreeuwse jongen niet.’

Met die vreemde ogen keek ze Pythia doordringend aan. Pythia kreeg er kippenvel van. Blijkbaar had het kind alles geleerd over de cultus van Christus en zijn bloederige kruis. Maar haar woorden klonken zangerig.

De Hebreeuwse jongen...

Het deed Pythia denken aan de profetie vol doem van haar voorgangerster.

‘Maar er komt er nog eentje,’ ging het meisje verder. ‘Nog een jongen.’

‘Nog een jongen?’ Pythia boog zich naar haar toe. ‘Wie? En waar?’

‘In mijn dromen.’ Het meisje wreef over haar oor.

Omdat Pythia meende dat er meer uit het meisje te halen was, vroeg ze door: ‘Die jongen, wie is dat?’

Wat het meisje vervolgens zei, ontlokte kreten aan de menigte be-

neden. Zelfs zij wisten wanneer iets godslasterlijk was.

‘Hij is de broer van de Hebreeuwse jongen.’ Het meisje greep de zoom van Pythia’s tuniek beet. ‘In mijn droom is er vuur... Hij zal alles verbranden. Er blijft niets over. Zelfs Rome niet.’

De afgelopen maand had Pythia haar best gedaan meer over deze noodlottige gebeurtenis te weten te komen, ze was zelfs zo ver gegaan het meisje op te nemen in hun zusterkring. Het kind had zich echter teruggetrokken in zichzelf en sprak geen woord meer. Maar goed, er was nog een andere manier om achter geheimen te komen.

Als het meisje inderdaad was gezegend, zou Apollo’s adem, zijn profetische wasem, kunnen losmaken wat er in het merkwaardige wezen van dit meisje verborgen zat.

Maar was daar nog voldoende tijd voor?

Ze werd uit haar gemijmer gehaald doordat iemand haar elleboog aanraakte. Ze was weer terug in het heden.

‘Meesteres, de zon...’ zei de jongere zuster op dringende toon.

Pythia richtte haar blik op het oosten. Daar stond de lucht al in vuur en vlam om de zonsopgang aan te kondigen. Beneden brulde het Romeinse legioen. Ze wisten dat het meisje hier was, ze wisten wat ze had geprofeteerd. De geruchten hadden zelfs de keizer bereikt. Er was een keizerlijke boodschapper op uitgestuurd, met het bevel het meisje naar Rome te laten komen omdat ze bezeten was door demonen.

Pythia had geweigerd het meisje te laten gaan. De goden hadden haar naar de drempel van deze tempel gestuurd, de tempel van Apollo. Pythia kon haar niet laten gaan voordat ze haar op de proef had gesteld, voordat haar de vraag was gesteld.

In het oosten verschenen de eerste zonnestrallen. De zevende dag van de zevende maand was aangebroken. Ze hadden lang genoeg gewacht.

Pythia draaide het vurige legioen de rug toe. ‘Kom, we moeten opschieten.’

Ze schreed de tempel in. Daar werd ze ook begroet door vuur, maar in dit geval was dat afkomstig van de heilige haard met de uitnodigende warmte. Twee van haar oudere zusters zorgden voor het vuur; ze waren te oud voor de moeilijke klim naar de grotten.

Dankbaar knikte ze hen toe, en liep vervolgens snel langs de haard.

Achter in de tempel bevond zich de trap naar het heilige der heiligen. Alleen degenen die het orakel dienden, mochten het ondergrondse adyton betreden. Ze daalde de trap af, langs het marmer, en

nog dieper, langs het ruwe kalksteen. De trap kwam uit in een kleine grot. Deze grot was eeuwen geleden ontdekt door een geitenhoeder, die bij de ingang onder invloed was gekomen van Apollo's zoet geurende dampen en vreemde visioenen had gekregen.

Kon het nog maar wat langer zo blijven...

Pythia trof het kind wachtend in de grot aan. Het meisje ging gekleed in een te grote albe, en zat in kleermakerszit naast de bronzen driehoet met daarop de heilige omphalos, een tot aan de middel reikende rotskegel die de navel van de wereld voorstelde, het centrum van het universum.

Verder stond er in de grot alleen nog een kruk op drie poten, boven de op natuurlijke wijze ontstane spleet in de grond. Pythia, die al lang was gewend aan Apollo's dampen, snoof de geur die van beneden kwam diep op. Ze rook amandelbloesem.

De *pneuma* van de god, zijn profetische adem.

'Het is tijd,' zei ze tegen de jongere zuster, die ook naar beneden was gekomen. 'Breng het kind naar me toe.'

Pythia liep naar de kruk met de drie poten en nam erop plaats. Door de spleet onder haar steeg de damp op, waardoor ze werd omhuld door wolkjes adem van Apollo. 'Snel!'

De jonge zuster pakte het kind en zette het bij Pythia op schoot. Pythia nam haar in haar armen zoals een moeder dat doet met haar zuigeling, maar het kind reageerde niet op de liefdevolle aanraking.

De *pneuma* die uit de spleet opsteeg, kreeg al effect op Pythia. Er voer een vertrouwde siddering door haar ledematen. Haar keel voelde warm toen Apollo bij haar binnenkwam. Alles werd wazig.

Maar het kind was kleiner, en dus gevoeliger voor de *pneuma*.

Haar hoofd viel naar achteren en haar ogen sloten zich. Lang kon ze de binnendringing van Apollo in haar lichaam niet overleven. Maar als er nog enige hoop was, moest de vraag wel aan het kind worden voorgelegd.

'Kind,' sprak Pythia, 'vertel ons over de jongen en het noodlot waarover hij je heeft verteld. Waar zal hij verschijnen?'

De lipjes bewogen, en fluisterend antwoordde het meisje: 'In mij. In mijn dromen.'

Met haar dunne vingertjes kneep ze in Pythia's hand.

Nog steeds sprak het meisje: 'Uw huis is leeg... uw bronnen zijn verdroogd. Maar een nieuwe bron van profetieën zal ontstaan.'

Pythia sloeg haar armen steviger om het kind heen. Al veel te lang

hing het spookbeeld van verwoesting boven de tempel. 'Een nieuwe bron.' Er klonk hoop door in haar stem. 'Hier, in Delphi?'

'Nee...'

Pythia ademde sneller. 'Waar dan?'

De lippen van het meisje bewogen, maar ze maakte geen geluid.

Pythia schudde het kind door elkaar. 'Waar?'

Het meisje hief zwakjes haar arm en legde haar hand op haar buik.

Meteen kreeg Pythia een visioen, waarin ze zilverkleurig water uit de navel van het meisje zag stromen, en uit haar baarmoeder. Een nieuwe bron... Maar was dit visioen wel door Apollo gezonden? Of kwam het voort uit haar eigen hoop?

Door een snerpande kreet werd ze uit haar wazige staat gerukt. Ze hoorde rauwe stemmen. Een gestalte kwam wankelend de trap af. Het was een van de bejaarde priestresses die voor het vuur hadden gezorgd. Ze hield haar hand tegen haar schouder gedrukt, waar een rode vlek zichtbaar werd. Tussen haar vingers door stak een zwarte pijlpunt uit.

'Te laat!' riep de vrouw uit terwijl ze op haar knieën viel. 'De Romeinen...'

Pythia had het wel gehoord, maar ze bleef in trance. Met haar geestesoog zag ze de bron die ontsprong uit het meisje, een nieuwe bron van profetieën. Maar ze snoof ook de geur op van de rook van de Romeinse toortsen. Bloed en rook drongen door in haar visioen. De zilverkleurige bron was donkerrood geworden, en stroomde zo de toekomst in.

Plotseling werd het kind in haar armen slap, volledig onder invloed van de pneuma-dampen. Maar Pythia was nog in het visioen, waar ze de donkere stroom vorm zag aannemen, de vorm van een jongen. Achter hem rezen hoge vlammen op.

Ze dacht aan wat het kind een maand geleden had gefluisterd: De broer van de Hebreeuwse jongen... Hij die de wereld in brand zal steken.

Pythia hield het verslachte meisje stevig vast. De profetie van het meisje duidde zowel op verdoemenis als op verlossing. Misschien kon ze het meisje beter achterlaten voor het keizerlijke legioen, want haar toekomst hier zou hoogst onzeker zijn. Boven hoorde ze harde stemmen. Vluchten kon niet meer, behalve in de dood.

Nog steeds werd het visioen helderder. Apollo had het kind naar Pythia gestuurd.

Er zou een nieuwe bron ontstaan.
Ze haalde diep adem om Apollo helemaal in zich op te nemen.
Wat moet ik doen?

De Romeinse centurio liep door de gang. Hij had bevelen gekregen. Hij moest het meisje doden dat over de verwoesting van het keizerrijk had gesproken. De afgelopen nacht hadden ze een dienstmaagd van de tempel gevangengenomen. Nadat ze was afgeranseld, en voordat hij haar aan de mannen had gegeven, had ze verkapt dat het kind zich nog in de tempel bevond.

‘Hier met die fakkels!’ bulderde hij. ‘Doorzoek elk hoekje!’

Een beweging achter in de gang trok zijn aandacht. Hij hief zijn zwaard.

Een vrouw kwam tevoorschijn uit het donker van een trap. Ze liep wankelend naar voren, onvast op haar voeten en in de war. Ze ging volledig in het wit gekleed en droeg op haar hoofd een lauwerkrans.

Hij wist wie daar voor hem stond. Het was het orakel van Delphi.

De centurio onderdrukte zijn angst. Zoals zovelen van het legioen hing hij stiekem nog de oude gebruiken aan. Hij offerde zelfs stieren aan Mithra en baadde zich in het stierenbloed.

Maar nu was er een nieuwe zon in opkomst. Dat kon je niet tegenhouden.

‘Wie durft de tempel van Apollo te schenden?’ riep ze.

Onder de blikken van zijn mannen stapte de centurio op haar toe. ‘Haal het meisje hier!’ blafte hij.

‘Ze is weg. Buiten je bereik.’

De centurio wist dat dat onmogelijk was. De tempel was omsingeld. Toch baarde het hem zorgen.

Het orakel versperde hem de toegang tot de trap naar beneden, en legde haar hand op zijn borstkuras. ‘In het adyton mogen geen mannen komen.’

‘Dat verbod geldt niet voor de keizer. Ik ben zijn afgezant.’

Ze bleef staan waar ze was. ‘Je mag er niet door.’

De centurio had zijn bevelen gekregen van keizer Theodosius, ze waren hem persoonlijk overhandigd door diens zoon Arcadius. De oude goden moest het zwijgen worden opgelegd en hun tempels moesten worden afgebroken. Overal, in het hele keizerrijk, ook in Delphi. De centurio had ook nog een extra bevel gekregen. En dat zou hij opvolgen.

Hij dreef zijn zwaard diep in de buik van het orakel, helemaal tot aan het gevest. Ze slaakte een zachte kreet en viel toen tegen hem aan alsof hij haar geliefde was. Ruw duwde hij haar van zich af.

Bloed spetterde op zijn wapenrusting en op de vloer.

Het orakel zakte ineen op het marmer. Ze strekte haar arm uit naar de bloedplas die zich om haar lichaam vormde. Terwijl ze haar hand daarin legde, fluisterde ze alsof het een belofte was: 'Een nieuwe bron...'

Toen verslapte ze. Ze was dood.

De centurio stapte over haar heen en liep met het zwaard in de hand een trap af die uitkwam in een grot. Daar lag een bejaarde vrouw, getroffen door een pijl, dood in een donkere plas bloed. Naast een spleet in de grond lag een omgevallen kruk met drie poten. Hij doorzocht de rest van de grot nauwkeurig.

Onmogelijk... De grot was leeg.

MAART 1959

DE KARPATEN

ROEMENIË

Majoor Yoeri Raev stapte uit de Russische ZIS-151 vrachtwagen en op de ongeplaveide weg met de diepe wielsporen. Zijn knieën knikten. Daarom zocht hij steun aan het groene portier van het verweerde voertuig dat hij zowel vervloekte als er dankbaar voor was. Na een hele week door elkaar geschud te zijn, had hij rugpijn gekregen. Zelfs zijn kiezen leken los te zitten na deze barre tocht door de bergen. Maar alleen in zo'n stevig voertuig konden de rotsachtige haarspeldbochten en onder water staande wegen naar het geïsoleerd liggende winterkamp worden bedwongen.

Hij keek achterom toen de achterklep naar beneden viel. Soldaten in zwart-witte uniformen sprongen uit de laadbak. Hun winteruniform deed hen opgaan in de sneeuw en de granietkleur van het dicht beboste hoogland. In de valleien hingen nog nevelslierten, als nukki-ge spookverschijningen.

Vloekend stampten de mannen met hun gelaarsde voeten. Smeulende sigarettenpeuken lichtten rossig op toen ze op de grond werden gegooid en vervolgens uitgetrapt. Er klonk geratel toen de soldaten hun kalasjnikovs schietklaar maakten. Maar zij vormden slechts de achterhoede die iedereen hier weg moest houden.

Yoeri richtte zijn blik weer naar voren toen luitenant Dobritski, de

onderbevelhebber van deze missie, op hem toeliep. Hij was een vierkante Oekraïner met een pokdalig gezicht en een gebroken neus, gekleed in een winters camouflagepak. Om zijn ogen had hij rode kringen van de sneeuwbril.

‘Majoor, het kamp is omsingeld.’

‘Zijn zij het? Degenen die we zoeken?’

Dobritski haalde zijn schouders op. Zulke dingen liet hij over aan Yoeri. Er was al eens vals alarm geweest, naar aanleiding waarvan ze het winterkamp hadden overvallen van uitgehongerde keuterboeren die daar een schamel bestaan leidden door steen uit te hakken.

Yoeri fronste zijn voorhoofd. Deze bergen bevonden zich in een ander tijdperk, nog in de steentijd, een achterlijke streek vol bijgeloof en armoe. Maar de woeste, dichtbeboste bergen waren ook een uitstekende schuilplaats voor lieden die onopgemerkt wilden blijven.

Hij liep een eindje verder en bestudeerde de wielsporen in de modder. De voorste voertuigen hadden de sneeuw en de vochtige aarde omgeploegd. Door de bomen heen zag hij een tiental IMZ-Ural motorfietsen, elk met een bewapende soldaat in het bakje. De zware motorfietsen waren vooropgegaan en hadden het kamp omsingeld, zodat ontsnappen onmogelijk was.

Geruchten en onder foltering verkregen verklaringen hadden hen op het spoor naar deze afgelegen plek gezet. En toch was het nog nodig geweest om de bergen uit te kammen en een paar woonsteden in de as te leggen om de bevolking aan de praat te krijgen. Er waren maar weinigen die iets kwijt wilden over de Roma die in de Karpaten leefden. Vooral niet over deze geïsoleerd levende stam. Er werd gefluisterd over *strigoi* en *moroi*: kwade geesten en heksen.

Had hij hen eindelijk gevonden?

Luitenant Dobritski schuifelde met zijn voeten. ‘En nu, majoor?’

Het viel Yoeri op dat de Oekraïner zuur keek. Hoewel Yoeri majoor in het Sovjetleger was, was hij geen militair. Hij was een kop kleiner dan Dobritski, en had een buikje en een pafferig gezicht. Hij was afkomstig van de Staatsuniversiteit van Leningrad, en had als wetenschapper zijn huidige rang bereikt. Op zijn achtentwintigste was hij al benoemd tot hoofd van het biofysisch laboratorium van het Staatsinstituut voor medisch en biologisch onderzoek.

‘Waar is kapitein Martov?’ vroeg Yoeri. De afgezant van de Russische inlichtingendienst week maar zelden van Dobritski’s zijde, en hield alles altijd goed in de gaten.

‘Die wacht op ons bij de ingang van het kamp.’

Dobritski sjokte naar het midden van de weg. Yoeri bleef aan de rand, waar de grond nog bevroren was, en waar het makkelijker liep. Bij de laatste haarspeldbocht wees de luitenant naar een kamp dat werd beschermd door een steile helling en omringd door een donker woud.

‘Zigeuners,’ grauwe Dobritski. ‘Precies zoals je hebt bevolen, *da?*’
Maar waren dit wel de juiste Roma?

Verderop stonden de wagens van de zigeuners, beschilderd in groen en zwart, met wielen zo groot als Yoeri zelf. De verf was er hier en daar af gebladderd, en op die plekken waren fellere kleuren te zien die herinnerden aan betere tijden. Op de hoge houten wagens lag een laag sneeuw, en aan de zijkanten hingen ijspegels. Op de ramen zat rijp. Op de grond waren zwartgeblakerde plekken, waar kampvuren hadden gebrand. Er brandden nog twee vuren, dieper in het kamp. De vlammen stegen hoog op, minstens zo hoog als de wagens. Er was ook een wagen die was uitgebrand.

Meer naar opzij stonden paarden met holle ruggen, hun hoofden troosteloos naar beneden hangend, onder een afdakje van sprokkelhout. Een paar geiten en schapen scharrelden rond in het kamp.

De soldaten hadden het kamp omsingeld. Her en der lagen lijken in gerafelde broeken en jasjes met bontvoering. De overlevenden zagen er niet veel beter uit. Iedereen was uit de wagens en tenten gesleurd.

Er klonken kreten op terwijl de laatste zigeuners uit hun wagens werden gehaald. Automatisch-geweervuur ratelde, kalasjnikovs. Yoeri keek naar de grimmige menigte. Sommige vrouwen waren snikkend op hun knieën gevallen. De donkere mannen keken hun overvallers met een staalharde blik aan. De meesten van hen hadden verwondingen opgelopen en zaten onder het bloed.

‘Waar zijn de kinderen?’ vroeg Yoeri.

Het antwoord kwam van naast hem, en was zo teer en breekbaar als het laagje ijs dat de grond bedekte. ‘Opgesloten in de kerk.’

Yoeri wendde zich tot degene die antwoord had gegeven: kapitein Savina Martov van de inlichtingendienst. Ze droeg een zwarte jas met een met bont gevoerde capuchon. Haar haar was net zo zwart als het wolvenbont.

Ze wees met haar slanke hand naar een torentje achter de wagens en tenten. Het was het enige gebouw van natuursteen, en versmolt bijna met het gelijkkleurige steen van de hellingen.

‘De kinderen waren al in de kerk toen we aankwamen,’ vertelde Savina.

Dobritski knikte. ‘Ze hebben de motorfietsen zeker gehoord.’

Ze keken elkaar eens aan. Haar groene ogen fonkelden. Savina had zeker zo haar eigen gedachten. Zij was het geweest die een stapel documenten naar het instituut had gebracht waar Yoeri werkte, notitieboekjes en gegevens uit Auschwitz-Birkenau. Het was het werk van doctor Josef Mengele, de Engel des Doods van het concentratiekamp.

Na het doorlezen van het materiaal was Yoeri vaak badend in het zweet ontwaakt uit een nachtmerrie. Het was genoegzaam bekend dat Mengele afgrijselijke experimenten had uitgevoerd op de gevangenen, maar het monster was in het bijzonder gefascineerd geweest door zigeuners, en dan vooral de zigeunerkinderen. Hij gaf de kinderen snoep en ander lekkers. De kinderen noemden hem oom Pepe. Mengele deed aardig tegen hen om ervoor te zorgen dat ze goed meewerkten. Uiteindelijk liet hij hen allemaal om zeep brengen, maar dat was pas nadat hij een uitzonderlijk unieke zigeunertweeling had ontdekt.

Het was een eeneiige tweeling, twee meisjes, Sasja en Mina.

Yoeri had de aantekeningen over hen met een mengeling van fascinatie en ontzetting gelezen.

Mengele had alles over de tweeling zorgvuldig bijgehouden: hun leeftijd, de familiegeschiedenis en hun afkomst. Hij had hun familieleden laten martelen om achter meer feiten te komen, en die feiten onderzocht hij op waarheid door proefnemingen bij de meisjes te doen. Mengele voerde steeds meer experimenten uit. Maar toen de oorlog ten einde liep, moest hij daarmee ophouden, terwijl hij nog lang niet klaar was. Hij doodde de tweeling met een fenolinjectie in het hart.

Op het laatst had Mengele zijn ergernis van zich af geschreven. *Wenn ich nur mehr Zeit gehabt hätte...* Als ik meer tijd had gehad...

‘Klaar?’ vroeg Savina.

Hij knikte.

Vergezeld van Dobritski en nog een militair liepen de twee het kamp in. Bij een lijk dat op de buik in een plas bevroren bloed lag, bleef Yoeri staan.

Recht vooruit stond de kerk. Het waren gewoon maar opgestapelde stenen zonder ramen. De van ruwe planken en koperen nagels gemaakte deur was dicht. Zo leek het bouwwerk meer op een fort dan op een kerk.

Twee soldaten met een stormram stonden aan weerskanten van de deur.

Dobritski keek Yoeri even aan, en die knikte.

‘Rammen!’ beval de luitenant.

De mannen beukten met de stormram op de deur. Het hout kraakte. De deur hield het twee keer uit, toen barstte hij met een enorme dreun open.

Yoeri liep voor Savina uit naar binnen.

Het interieur werd door olielampjes verlicht. Langs het middenpad naar het altaar stonden kerkbanken, waaronder de kinderen zich hadden verstopt. Vreemd genoeg gaven ze geen kik.

Terwijl Yoeri naar het altaar liep, keek hij naar de kinderen. Veel van hen waren zwaar misvormd, met microcefale kleine hoofden, hazenlippen en dwerggroei. Er was een kind dat helemaal geen armen had, alleen een bovenlijf. Inteelt... Yoeri kreeg er kippenvel van. Geen wonder dat de plaatselijke bevolking bang was voor deze Roma-stam, dat er verhalen werden verteld over geesten en monsters.

‘Hoe weet je of dit de juiste kinderen zijn?’ fluisterde Savina vol afkeer.

Yoeri citeerde iets uit de verklaringen die Mengele onder foltering had verkregen. ‘Het hol van de *chovihani’s*.’ Dat was de plek waar de tweeling was geboren. De zigeuners hielden die plek al geheim sinds de stammen waren ontstaan.

‘Zijn ze het?’ vroeg Savina.

Yoeri schudde zijn hoofd. ‘Ik weet het niet.’

Hij liep toe op een meisje dat voor het altaar zat. Ze hield een lappenpop stevig tegen zich aan gedrukt. Ze ging armoedig gekleed. Toen Yoeri dichterbij kwam, viel het hem op dat dit kind gespaard was gebleven voor de misvormingen. In het vage lichtschijnsel zag hij dat ze helderblauwe ogen had. Dat was bijzonder voor een Roma.

De tweeling Sasja en Mina had ook blauwe ogen gehad.

Yoeri knielde bij haar neer. Ze leek hem niet op te merken. Ze keek dwars door hem heen. Hij had het gevoel dat er toch iets mis was met dit kind, misschien wel iets ergers dan een misvorming.

Hoewel ze haar ogen niet scherp stelde, stak ze haar hand naar hem uit. ‘*Unchi Pepe*,’ fluisterde ze zacht in het Roemeens.

Yoeri werd bang. Oom Pepe... Zo hadden de zigeunerkinderen Josef Mengele genoemd. Maar deze kinderen waren te jong om ooit in een concentratiekamp te zijn geweest.

Yoeri keek in die lege ogen. Wist het kind wat Yoeri en zijn team van onderzoekers van plan waren? Dat kon ze toch niet weten? Hij dacht aan wat Mengele had geschreven: als ik meer tijd had gehad...

Yoeri kende dat probleem niet. Zijn team zou alle tijd krijgen die nodig was. Er werd al een pand gebouwd, ver verwijderd van nieuwsgierige blikken.

Savina kwam erbij staan. Ze wilde duidelijkheid.

Yoeri wist het al. Hij had het geweten zodra hij dit kind had gezien. En toch aarzelde hij.

Savina legde haar hand op zijn arm. 'Majoor?'

Ze konden niet meer terug. Dus knikte Yoeri, in het volle besef van de gruwelen die hun wachtten. 'Da. Dit zijn de chovihani's.'

'Weet je het zeker?'

Weer knikte Yoeri, met zijn blik gericht op de blauwe ogen van het kind. Hij hoorde Savina nauwelijks tegen Dobritski zeggen: 'Zet alle kinderen in de vrachtwagens. Elimineer alle anderen.'

Yoeri ging daar niet tegenin. Hij wist waarom ze hier waren.

Het kind hield nog steeds haar hand uitgestoken. 'Unchi Pepe,' zei ze weer.

Hij pakte haar handje. Er was geen weg meer terug.

Ja, hier ben ik.